

Elämme amatöörien yhteiskunnassa, jossa kukaan ei vastaa mistään

1. Hiljattain matkustin lentäen ja tein lähtöselvityksen kotitietokoneellani. Kun tulin lentokentälle, sain nikkaroida näyttöpäätteellä: tsekata sisään matkatavarani.
2. Sitten asetin laukkuni liukuhihnalle ja hikoilin skannerin kanssa; lukulaite ei aluksi **sisäistänyt** laukun viivakoodia, koska käteni oli väärässä kulmassa.
3. Silloin kun moderni teknologia ei vielä voimaannuttanut minua tähän omatoimisuuteen, lentoyhtiön työntekijät hoitivat kaiken puolestani. Nykyään he välttelevät katsekontaktia. Tuntuu kuin kukaan ei vastaisi mistään. Minun pitää sen sijaan pelata sisäänkirjautumistietokonepelejä läpi, jotta ehtisin lennolle.
4. Vaikka nämä automaattit ovat harvoin ylitsepääsemättömän vaikeita, kiireessä ne lisäävät stressiä ja vähentävät luottamusta systeemin toimivuuteen: ei kerro hyvää tästä yhtiöstä, että se on minun kädentaitojeni varassa.
5. Useat yritykset panevat meidät tuottamaan osittain ne palvelut, joita kulutamme. Ja meitä auttaa vain teknologian kylmä käsi. Nykyään myös moneen terveyskeskukseen ilmoitaudutaan koneen kautta, ilman ihmisapua.
6. Kohta me amatöörit olemme kai päteviä lääkärikin roolissa. 1970-luvulta lähtien on voinut tehdä omatoimisesti raskaustestin, mutta nykyään kotona voi tehdä monia muitakin aikaisemmin lääkärille kuuluneita töitä verenpaineen mittauksesta ultraäänikuvaukseen.
7. Ja lisää tulee. Amerikkalainen X Prize -säätiö myöntää pian kymmenen miljoonaa dollaria työryhmälle, joka kehittää parhaan sairauksia diagnosoivan mobiililaitteen. Sillä pitää pystyä diagnosoimaan toistakymmentä sairautta, muun muassa osteoporoosi, diabetes, uniapnea ja keuhkokuume. Onkohan tämä **puoskarointi** lopulta hyväksi terveydellemme?
8. Ja onko amatöörihommien lisääntyminen edes kansantaloudellisesti järkevää? Klassiset taloustieteen teoretikot nimittäin uskoivat erikoistumisen tuovan talouskasvua. Vaikuttaa siltä, että nykyään uskotaan enemmän amatöörien sähläämiseen.
9. Soitan Etlan tutkimusjohtajalle, professori Mika Malirannalle, joka on tutkinut talouden tuottavuutta. Hän sanoo, että teknologiahuumassa amatööreille on innostuttu siirtämään ehkä jo liikaa töitä. Kaikki eivät ole yhtä toivottavia uudistuksia kuin nettipankki tai hotellihuoneen varausmahdollisuus internetissä. Yritysten sisälläkin työntekijöiden aikaa kulutetaan esimerkiksi elektronisten matkalaskujärjestelmien hapuilevaan hallintaan, kun niistä aikaisemmin vastasivat ammattilaiset tuhansien toistojen rutiinilla.
10. Maliranta arvioi, että kansantalouden tuottavuus on todennäköisesti jo vähentynyt näiden uudistusten takia. Kun ihmiset eivät käytä aikaansa varsinaiseen työhönsä vaan amatöörimäiseen puuhasteluun, talous kärsii.
11. Kyse ei ole pelkästään siitä, että amatööriminälle on annettu lisää hommia. Sitä on myös voimaannutettu ilmaisemaan itseään.
12. Piilaaksossa internet-yrittäjänä toiminut Andrew Keen on kirjoittanut amatöörien kultista. Nykymuotoinen internet on mahdollistanut kaikenlaisten harrastelijoiden renessanssin.
13. Ennen ihasteltiin Sibeliuksen sinfonioita tai Hitchcockin mestariteoksia. Nyt olemme ihan fiiliksissä, kun voimme itse julkaista oman epäviireisen lauluesityksen kaikkien nähtäväksi.
14. Ajattelemme osittain edelleen, että julkisuus on jonkinlainen merkki ihmisen asiantuntijuudesta tai taitavuudesta, niin kuin se ehkä mennessä maailmassa olikin. Nykymuotoinen internet tarjoaa näennäistä julkisuutta kaikille. Samalla se lisää amatöörien kaikkivoipaisuuden tunnetta ja vähentää asiantuntijoiden arvostusta.

15. Nykyään kasvaa tiheässä bloggaajia, jotka pari artikkelia lukeneina luulevat olevansa yhtä päteviä kommentoimaan esimerkiksi ilmastonmuutosta kuin koko ikänsä asiaa tutkineet professorit. Aikaisemminhan vain toimittajat olivat tällaisen hybriksen vallassa.
16. Amatöörien painoarvo korostuu myös politiikassa. Yhteiskuntatieteilijät puhuvat vallan diffuusiosta: hierarkiat vähenevät ja valta tasaantuu. Poliitikot ovat yhä alttiimpia kritiikille ja mielenilmauksille sekä perinteisessä massamediassa että sosiaalisessa mediassa.
17. Nyt voi tarkemmin seurata ja mitata, miten äänestäjät suhtautuvat mihinkin poliittiseen päätökseen ja poliitikon puheeseen. Intuitiivisesti voisi ajatella, että tämä on positiivinen, demokratisoiva muutos. Se ei kuitenkaan välttämättä tee hyvää edustukselliselle demokratialle. Kehitys johtaa helposti gallupien ja kansalaisten oikkujen neuroottiseen seuraamiseen. Ei olla johtajia vaan yleisen mielipiteen imitoijia.
18. Asiantuntijat ja poliitikot pitää tietysti pystyä kyseenalaistamaan, mutta heitä ei pidä korvata pätevyyden puutteella ja johtajattomuudella. Ihminen on usein elämänsä asiantuntija; harva on erityisen hyvä ulkosuhteissa tai finanssipolitiikassa. Vaikka kansanedustajia on aina hauska haukkua, he ovat tavallisesti viisaampia ja asioihin paremmin perehtyneitä kuin kansa keskimäärin.
19. Amatöörien aikakaudella edustuksellisen demokratian puolustaminen kuulostaa helposti elitismiltä. Internetin ideologia uskottelee, että osaamme tehdä kaiken itse emmekä tarvitse ketään johtamaan. Teknologia näyttää meille tien.
20. Vaikka toisinaan usko itseeni on korkealla, tiedän, etten osaa tehdä kaikkea. Vaikeissa tilanteissa ihminen kaipaa ihmistä, joka tietää mitä tekee. Se voi olla kuka tahansa meistä, mutta emme kaikki voi olla sellaisia kaiken aikaa. Tarvitsemme amatöörienkin aikakaudella niitä, jotka ovat vastuussa.
21. Tämä lisää vakautta ja luottamusta asioiden toimimiseen. Sillä on suuri arvo, että meillä on ammattimiehiä ja -naisia, asiantuntijoita. Toivottavasti kaikkia heitä ei piiloteta organisaatioiden syövereihin tekemään meille uusia käyttöliittymiä, joilla yritämme haparoiden selvittää ilman heitä.

Source: Helsingin Sanomat 9.11.2014

1. Mikä on tekstin pääajatus?

- A. Yhteiskunta kaipaa edelleen asiantuntijoita teknologian huimasta kehityksestä huolimatta
- B. Kansalaiset ovat epätietoisia siitä, kuka päivittäisessä elämässämme kantaa vastuun
- C. Yhteiskunnassa pyritään säästöihin siirtämällä asiantuntijatehtäviä kansalaisille
- D. Rivikansalaisen ja asiantuntijan roolit sekoittuvat päivittäisissä askareissa

2. Mikä on sanan "sisäistää" merkitys kappaleessa 2?

- A. tunnistaa
- B. havaita
- C. hahmotella
- D. tutkata

3. Miten kirjoittaja kokee lentokentällä asioinnin kappaleen 3 mukaan?

- A. Hänestä maltti on asioinnissa valttia
- B. Hänestä teknologia mahdollistaa sujuvan asioinnin
- C. Hän kaipaa entisajan palvelukulttuuria
- D. Hän ihmettelee työntekijöiden työmäärän vähentymistä

4. Mihin kirjoittaja viittaa kappaleessa 6?

- A. Hän ihmettelee lääkärin arvostuksen alenemista
- B. Hän vitsailee potilaiden taidoilla lääkärin roolissa
- C. Hän hämmästelee lääkärintehtävien siirtymistä potilaille
- D. Hän väittää kenen tahansa pystyvän toimimaan lääkärinä

5. Mitä sana "puoskarointi" kappaleessa 7 tarkoittaa?

- A. asioiden hoitamista vähäisellä kokemuksella
- B. asioiden hoitamista tahallisesti väärin
- C. asioiden hoitamista pinnallisesti
- D. asioiden hoitamista taitamattomasti ja ilman asianmukaista lupaa

6. Mikä haittaa talouskasvua kappaleen 8 perusteella?

- A. harrastelijoiden tunarointi
- B. yhteiskunnan erikoistuminen
- C. amatöörien osallistaminen
- D. kansalaisten aktiivisuus

7. Mitä kansantaloudellisia vaikutuksia monien töiden siirtymisellä kansalaisille on?

- A. Talouskasvu polkee paikallaan
- B. Talouskasvu romahtaa
- C. Kansantalouden tuottavuus on kohentunut
- D. Kansantalouden tuottavuus on laskenut

8. Mitä kappaleessa 13 sanotaan amatöörien lauluesitysten julkaisemisesta?

- A. Kaikkien on nähtävä ne
- B. Kaikki näyttävät julkaisevan niitä
- C. Kaikkien on mahdollista nähdä ne
- D. Kaikki toivovat näkevänsä ne

9. Mitä kirjoittaja sanoo julkisuudesta kappaleessa 14?

- A. Ennen vanhaan julkisuus oli itseisarvo
- B. Se antaa ihmisille harhakäsityksiä omista kyvyistä
- C. Julkisuus tarjoaa yhtäläisiä mahdollisuuksia niin asiantuntijoille kuin harrastelijoillekin
- D. Se kuvasti aiemmin todellisuutta

10. Mitä haasteita vallan diffuusio aiheuttaa edustukselliselle demokratialle?

- A. Äänestäjät tuovat mielipiteensä julki joka asiasta
- B. Harrastelijoiden vaikutusvalta ylikorostuu
- C. Ihmiset eivät halua noudattaa johtajien esimerkkiä
- D. Teknologia tarjoaa mahdollisuuden seurata yleisen mielipiteen kehitystä

11. Mitä kirjoittaja pelkää asiantuntijoille tapahtuvan kappaleen 21 mukaan?

- A. Heidän olemassaolonsa yrityksissä salataan
- B. He painuvat maan alle työskentelemään
- C. Heidät poistetaan yrityksistä
- D. He katoavat yhteiskunnassa näkymättömiin

12. Kenen olisi kirjoittajan mielestä kannettava vastuu yhteiskunnan toimivuudesta?

- A. Johtajien olisi kannettava suurempi vastuu yhteiskunnan toimivuudesta
- B. Hänestä on välttämätöntä voida luottaa asiantuntijoihin
- C. Hänestä tiettyjä tehtäviä on siirrettävä asiantuntijoilta amatööreille
- D. Kaikkien osapuolten olisi yhdessä panostettava vastuun ottamiseen yhteiskunnassa

ANSWER KEY

1. A

2. A

3. C

4. C

5. D

6. A

7. D

8. C

9. B

10. B

11. D

12. B